

Lausunto

01.02.2024

Asia: VN/6136/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi osakeyhtiölain, osuuskuntalain ja kauppakamarilain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne yleisesti esityksestä

Juristiliitto – Juristförbundet (rek. Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry) kiittää oikeusministeriötä lausuntopyynnöstä koskien hallituksen esitystä eduskunnalle osakeyhtiölain, osuuskuntalain ja kauppakamarilain muuttamisesta ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Kokonaisuudessaan Juristiliitto pitää ehdotusta kannatettavana. Nyt implementoitavan direktiivin tavoite tasa-arvon toteutumisesta on keskeinen tekijä tulevaisuuden tasa-arvoisemman työelämän ja tasa-arvoisemman sukupuolijakauman toteutumisessa.

Mitä mieltä olette soveltamisalaa koskevista ehdotuksista? (OYL 6 luvun 9 a § ja OKL 6 luvun 9 a §)

Juristiliitto katsoo, että soveltamisala on valittu valmistelun aikana johdonmukaisesti ja selkeästi. Juristiliitto kuitenkin ymmärtää tehdyn valinnan soveltamisalan osalta, kun ottaa huomioon myöhemmin esityksessä olleet perustelut soveltamisalan valinnasta suhteessa hallinnointikoodiin.

Juristiliitto kuitenkin haluaa toistaa edelleen kevään 2023 lausuntokierroksella tekemänsä huomion siitä, että nyt säädettävät ehdotukset koskevat vain murto-osaa suomalaisista yrityksistä soveltamisrajan ollessa vähimmäistyöntekijämäärän osalta 250 henkilöä. On kuitenkin todennäköistä, että niin lainsäädännössä kuin itsesääntelyn kautta hallinnointikoodissa tehdyn sääntelyn avulla saavutettavat hyvät käytännöt heijastuvat myös pienempiin yrityksiin, mikäli hallinnointikoodiin tehtävät muutokset vastaavat tai ohjaavat nyt ehdotetun muutoksen suuntaan.

Mitä mieltä olette ehdotetusta kiintiötavoitteesta? (OYL 6 luvun 9 a § ja OKL 6 luvun 9 a §)

Kiintiötavoitteen kirjaaminen osakeyhtiölakiin ja osuuskuntalakiin ehdotetulla tavalla on teknisesti hyvä ratkaisu. Juristiliitto kannattaa ehdotettua 40 %:n vaihtoehtoa, sillä käytännössä Suomessa hallintoneuvostot ovat harvinaisia, eikä nyt valitun soveltamisalan piirissä olisi yhtään hallintoneuvostoa.

Mitä mieltä olette ehdotetusta raportoinnista? (VMA 7 §:n 5 kohta)

Juristiliitto pitää nyt esitettyä raportointivelvollisuutta hyvänä. Lisäksi velvollisuuden liittäminen AML:n raportointivelvollisuussäntelyyn on hyvä ja systemaattisesti järkevä. Juristiliitto kannattaa myös sääntelyyn sisällytettävää velvollisuutta selvittää, miksei tavoitteita sukupuolijakaumasta ole saavutettu. Selvitysvelvollisuus parantaa edelleen sääntelyn noudattamista.

Mitä mieltä olette ehdotetusta sukupuolten tasapuolista edustusta pörssiyhtiöissä edistävästä toimielimestä? (Kauppakamarilaki 2 § 3 mom. 5 kohta)

Juristiliitto kannattaa Keskuskaupakamarin roolia sukupuolten tasapuolista edustusta edistävästä toimielimestä. Keskuskaupakamarin jo olemassa oleva rooli naisten osuuden seurannassa koskien pörssiyhtiöiden hallituksissa ja johdossa tukee tätä vastuutoimielimenä toimimista.

Mitä mieltä olette direktiivin sisältyvien jäsenvaltio-optioiden käyttämisestä?

Juristiliitto on aiemmin katsonut, ettei Suomen tulisi käyttää jäsenvaltio-optiota. Jos option käyttäminen kuitenkin mahdollistaa esityksessä mainitun (s. 16) valintaprosessin kehittämisen itsensäntelyn avulla siten, että direktiivin tavoite saadaan toteutettua parhailla mahdollisilla edellytyksillä ja sitouttaen yhtiöt tähän työhön, on option käyttäminen perusteltua.

Mitä mieltä olette rekrytointiprosessia koskevien säännösten täytäntöönpanosta? (OYL 6 luvun 9 b § ja OKL 6 luvun 9 b §)

-

Mitä mieltä olette ehdotetuista seuraamuksista?

Lähtökohtaisesti Juristiliitto on pitänyt jo kevään 2023 lausuntokierroksesta lähtien tärkeänä, että säännösten rikkomiseen sovellettavat seuraamussäännökset on sisällytettävä osaksi lainsäädäntöä, jotta tavoitellut vaikutukset toteutuvat. Tuon lausunnon yhteydessä Juristiliitto korosti, että seuraamukset tulee muotoilla siten, että ne ovat tehokkaita ja oikeasuhteisia sekä niiden määrääminen tulee osoittaa sellaiselle viranomaiselle, jolla on tarvittava asiantuntemus ja resurssit seuraamusten käsittelemiseen.

Juristiliitto katsoo, ettei osakkeenomistajan moiteoikeus ole kuitenkaan tällainen seuraamus, eikä tavoitteen toteuttamatta jäämistä ole kannattavaa säätää lainvastaiseksi OYL 21:1:n mukaisesti. Juristiliitto pitää kuitenkin erittäin kannatettavana esityksen sivun 17 mukaista velvoitetta päätösten perusteluun, jolla käytännössä pystytään seuraamaan sääntelyn toteutumista. Lisäksi Juristiliitto pitää hyvänä Finanssivalvonnalle esitetystä mahdollisuudesta määrätä raportointivelvollisuuden laiminlyönnistä tai rikkomisesta seuraamusmaksu.

Muut näkemykset direktiivin täytäntöönpanoon liittyen?

Juristiliitto yhtyy esityksessä olevan työllisyys- ja työelämävaikutuksia koskevan osion huomioon kiintiöiden aiheuttamasta varjopuolesta: kiintiösääntely voi luoda negatiivisen mielikuvan kiintiön perusteella valituista henkilöistä. Tästä johtuen Juristiliitto entisestään korostaa lainsäädännöllisten toimenpiteiden ohella myös muiden, yhteiskunnan, yhteisöjen ja yksilöiden arvoihin ja asenteisiin vaikuttavien ja kohdistuvien toimenpiteiden merkitystä.

Tuomainen Jenni
Suomen Lakimiesliitto - Finlands Juristförbund ry